محمد شفیق همدم ۲۰۱۶/۰۱/۰۱

معرفی عاملان اصلی بحران سیاسی کشور

ماه ها گذشت اما هنوز هم حکومت انتخابات ولسی جرگه را به تعویق می اندازد. حکومت، کمیسیون های انتخاباتی، اعضای ولسی جرگه از این آنارشی یکسان سود می برند، اما ملت مظلوم از این ناحیه شدیداً متضرر می‌شوند. در ماه سرطان سال جاری مدت کاری وکلای ولسی جرگه به پایان رسیده است ولی رئیس‌جمهور غنی خلاف قانون اساسی طی یک فرمان مدت کار ولسی جرگه را تمدید کرد. اینک حکومت زمان انتخابات های شورا های ولسوالی و پارلمانی را در میان تابستان و خزان سال آینده اعلان نموده و دلیل تأخیر برگزاری انتخابات را اصلاحات کمیسیون های انتخاباتی، ناامنی و کمبود بودجهٔ کافی تلقی می‌کند، اما این روند قربانی معاملات سیاسی میان رئیس جمهور و رئیس اجرائیه شده. این بار حلقات مشخص و ستون های پنجم و ششم نه بلکه گروه عظیم سیاسیون بر سر اقتدار می کوشند که این روند دموکراسی را تا حد امکان به تعویق اندازند.

در یک دههٔ گذشته افغانستان در کنار ناامنی ها از ناحیه تشنج های سیاسی نیز شدیداً متضرر شده است. از سال ۱۳۸۸ بدین سو روند انتخابات به بحران کشور افزوده و باعث ضعف مشروعیت نظام در کشور گردیده است. روند های انتخاباتی و تخطی وسیع در این روند ها توسط نامزدان، حکومت، کشور های رقیب و مسئوولین کمیسیون‌های انتخاباتی یکی از نگرانی‌های جدی ملی و بین‌المللی محسوب می‌شود. تأخیر در برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و شورا های ولایتی در سال ۱۳۸۸ توأم با تقلب گسترده باعث بحران انتخابات و درنهایت با کنار گیری داکتر عبدالله این بحران به پایان رسید، اما مشروعیت نظام را این انتخابات شدیداً متضرر نمود که ملت و قیمت آن‌همه بحران را با خون و مال خویش پرداخت.

انتخابات ولسی جرگه در سال ۱۳۸۹ و تکرار تقلب های گسترده، اختلاس و خصومت های رئیس جمهور کرزی و داکتر عبدالله منجر به بحران انتخاباتی و انحصار صلاحیت های شورای ملی شد. باوجود اینکه بعد از ماه ها این بحران طی معاملات پنهانی و امتیازات سیاسی به پایان رسید، اما درنتیجه ولسی جرگه کشور بی‌نهایت تضعیف شده و بعض از وکلای ولسی جرگه برای بقای قدرت خویش صلاحیت های قانونی خویش را معامله نمودند. تقلب بی‌سابقه در انتخابات ریاست جمهوری در سال ۱۳۹۳ و بحران انتخاباتی کشور را سال ها به‌عقب راند و باوجود اینکه در نهایت بدون اعلان نتایج انتخابات و مغایر تمام قوانین نافذِ کشور، داکتر محمد اشرف غنی و داکتر عبدالله حکومت وحدت ملی را تشکیل دادند. چون در انتخابات داکتر غنی به حیث کاندید مستقل نامزد بود و نمی توانست که یک حکومت ائتلافی تشکیل دهد، لذا در نتیجه یک معامله میان این دو شخص حکومت کنونی تشکیل گردید.

تشکیل حکومت وحدت ملی از یکسو پایان بحران ماه ها تشنج های سیاسی در افغانستان شد، اما چنین ساختار و معاملات مغایر قانون اساسی کشور است، لذا تشکیل حکومت جدید از آغاز با مشکلات جدی مواجه شد. یکی از آن مشکلات مشروعیت حکومت است. صد ها هزار رأی تقلبی در دو دور انتخابات و متهم شدن رهبری کمیسیون انتخابات به پشتیبانی از یک کاندید مشخص و تقلب وسیع نه تنها محبوبیت حکومت را کاهش داد، بلکه مشروعیت این نظام را نیز زیر سؤال برده است. چون این موضوع توسط رهبران حکومت وحدت ملی با شدت درک شده بود، هر دو جناح به روی اصلاح کمیسیون‌های انتخاباتی به شمول کمیسیون انتخابات و کمیسیون سمع شکایات، برگزاری لویه جرگه برای تغیر نظام ریاستی به پارلمانی توافق نمودند و اصلاحات کمیسیون های انتخاباتی را در رأس اجندای کاری خویش قراردادند.

یکی از عوامل عدم موجودیت حساب دهی، شفافیت و فساد گسترده نبود یک حزب و یا احزاب سیاسی توانا است که بتواند از کارکرد های حکومت نظارت و با فشار های سیاسی مانع معاملات که مغایر منافع ملی است، شود. پارلمان افغانستان که در کنار قانون گزاری مسئوولیت نظارت کارکرد های حکومت را نیز به عهده دارد می‌تواند که در اصلاح نظام نقش یک پل میان حکومت و ملت را بازی کند. اما اعضای ولسی جرگه کنونی که مشروعیت و

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

بقای ایشان مبنی بر رأی ملت نه بلکه چون یک کمیسیون وجود ایشان مبنی بر یک فرمان ریاست جمهوری است نمی توانند که مسئوولیت خود را به‌صورت درست انجام دهند و از کارکرد های حکومت نظارت کنند.
رئیس جمهور غنی به حیث یک شخص غیر وابسته به احزاب در پارلمان افغانستان از کمترین نفوذ برخوردار است. براساس ماده هشتاد و سوم قانون اساسی، مدت کار اعضای ولسی جرگه در اول ماه سرطان سال پنجم کاری شان بعد از اعلان نتایج انتخابات پایان می یابد و انتخابات پارلمانی باید ۳۰ تا شصت روز قبل از پایان دوره کار ولسی جرگه برگزار شود. اما این روند برای منافع شخصی با مشکلات بی‌سابقه مواجه شده است. رئیس جمهور با استفاده از این موقع و برای نفوذ بر اعضای ولسی جرگه، فرمان تمدید زمان کاری وکلا را توشیح نمود. این فرمان یکی از بزرگترین حربه ای رئیس جمهور به حساب می رود و ایشان از این طریق بالای ولسی جرگه تداوم نفوذ می‌کنند. رئیس اجرائیه داکتر عبدالله عبدالله، هواداران و حزب ایشان (حزب جمعیت اسلامی افغانستان) دارای بیشترین رأی در ولسی جرگه هستند و این کتله هر نوع تمدید زمان کاری این وکلا را به نفع خویش دانسته و اساساً در برگزاری انتخابات هیچ علاقهٔ ندارند. در کل، اکثریت اعضای کنونی ولسی جرگه که با مصارف هنگفت به آرمان‌های دیرینه خود رسیده اند این زمینه را غنیمت شمرده و درروند تأخیر انتخابات و تمدید قدرت خویش از هیچ نوع سعی دریغ نمی‌ورزند.
خلاصه اینکه از تأخیر روند انتخابات و اصلاحات کمیسیون های انتخاباتی، پارلمان، رئیس جمهور و رئیس اجرائیه یکسان سود می برند. بازار فساد، رشوتخوری، قانون شکنی، بی‌عدالتی و ناامنی افزایش میابد و ملت یگانه قربانی این معاملات می شود. اصلاحات کمیسیون های انتخاباتی، ناامنی و کمبود بودجه برای برگزاری انتخابات فقط یک عذریست برای گرم نگه داشتن این بازار و بس. قوه قضائیه صلاحیت دارد که تمام افراد و مقامات را که به فساد ملبس هستند و یا تخطی وظیفهٔ نموده اند، محاکمه و مجازات کند و حکومت می تواند اعضای جدید کمیسیون را تعین نماید. به شمول امریکا، سازمان ملل و اتحادیه اروپا ده ها دونر دیگر حاضر است که برای یک روند شفاف انتخاباتی پول بپردازد. برگزاری انتخابات نه تنها تمثیل رأی دادن و دموکراسی است، بلکه زمینهٔ است برای حضور و گسترش نفوذ دولت و امنیت. تأخیر در این روند دموکراسی مغایر منافع ملی کشور و لطمه بزرگی است به دست آورده‌ای چهارده ساله افغان ها. چون دولت عامل اصلی این همه بحران ها است، حالا زمان آن فرارسیده که ملت غیور، سیاسیون، کاندیدان احتمالی، مبصرین و رسانه های مستقل برای تسریع و تصریح روند اصلاحات کمیسیون های انتخاباتی، محاکمه و مجازات افراد مفسد در این کمیسیون ها و برگزاری هرچه عاجل و شفاف انتخابات دادخواهی نموده مسئوولیت خود را اداء کنند، و اگر نه حکومت حتی در زمان تعین‌شده‌اش نیز انتخابات را برگزار نخواهد کرد.

در مورد نویسنده: محمد شفیق همدم فعال مدنی، نویسنده و پژوهشگر ارشد امور سیاسی است

تماس با نویسنده از طریق تویتر و فیس بوک

www.fb.com/shafiq.hamdam shafiqhamdam@

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ